

Ročník XIX.

březen 2010

číslo 3

Svíce

Byla bys k ničemu
nerozžatá
A k čemu tvůj knot
neshořelý

A nač tolik krásy
těla tvého
průsvitného
kdyby ses nevydala
za živa k spálení

Jakmile zahoříš
plamínkem svým
do tmy úzkostné
jsi tím
čím jsi

Josef Veselý

Foto: Jiří Jurzykowski

Úvodem

Kubánská vláda zlikvidovala politického vězně Orlanda Zapatu podobně jako před dvaceti lety naši komunisté v hradecké věznici Pavla Wonku. Prokurátorka Polednová má být propuštěna z vězení. Návist jí zůstala. Odsouzení zla je důležitější než trest. Promlčení velkých zločinů bývá výsměchem obětem.

Evangelická biskupka Margot Kaessmannová odstoupila ze své funkce – policie jí naměřila nadměrný alkohol v krvi. Biskupka tím získala veliký respekt veřejnosti.

V českých obchodech loni ukradli zboží za 9 miliard korun. Třetinu prý rozkradli zaměstnanci a členové ostrahy. Budou se pořizovat další kamery. Dříve stačilo svědomí. Proč tolik lidí volí politiky slibující nemožné?

Vzkříšený nás o Velikonocích pozve ke slavení jeho vítězství nad nenávistí, smrtí a hříchem. Pro naše povzbuzení, každý den potřebuji něco překonávat. /v

UZDRAVENÍ RODOVÝCH KOŘENŮ

Pár let před smrtí jsem poprvé uslyšel o tomto problému. Něco jako kolektivní vina? Za mého dětství se sloužila mše „za v Pánu zesnulou rodinu X.“ Ale už Martin z Kochemu tvrdí, že 100 mší za někoho po smrti nevyváží tu jedinou, prožitou ještě zaživa. – K mým vlastním kořenům: znal jsem ještě i pradědečka. V kuchyni podlaha – udusaná hlína. Jeho syn, můj dědeček, se dostal jako posunovač mezi nárazníky, dva roky ležel doma; babička zůstala jako vdova se 7 dětmi. Ona sama pocházela ze 12 dětí. Můj otec chodil ve 13 letech do továrny vzdálené 8 km pěšky. Moje matka od 6 let sirotek; rodiče a sourozenci umřeli na TBC. Vychovala ji teta, které v 18 letech amputovali nohu. Jiná teta, Anna, šla ve 12 letech sloužit do Vidně. Ještě si myslíte, že by tito lidé měli něco na sobě uzdravovat? Tak pokorní a zbožní? A tyto ubožáky strašili kazatelé o poutích očištěm a peklem. (Dnes nás straší „rodovými kořeny“.)

Dávno víme, že rodové kořeny, jakkoli narušené, se uzdravují svátostmi: křtem, biřmováním, zpovědí. Dědičnost je jiná věc: co je v ní negativního, likvidujeme – potlaču-

Totalitní systém nesnese kritiku.

Demokracie se z ní umí poučit.

Josef Jařab

Pýcha působí tvrdnutí srdce a měknutí mozku.

Anonym

Rozhodující cesta nevede nikdy tudy, kde se cítíme jistě. Vede trhlinou ve stvořeném.

Paternion

Nejpálivější místa v pekle jsou vyhrazena těm, kteří si v době veliké morální krize zachovávají neutralitu.

Dante

Špatní kazatelé jsou vyhledávání,
nic nevyžadují.

Josef Kordík

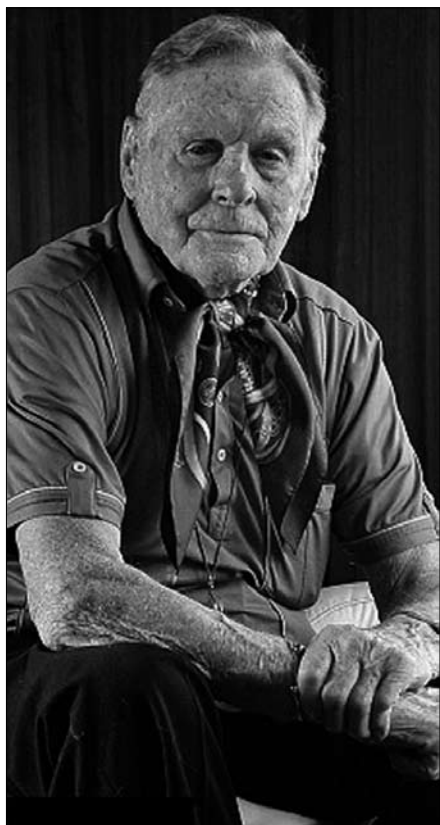
Mluv jen když se Tě ptají
a žij tak, aby se Tě ptali.

jeme – Kristovou pomocí, milostí. – Všichni, o nichž jsem se tu zmiňoval, jsou už na věčnosti. Děkuji jim za počátky mé víry. K uzdravení jsem tu zůstal já sám.

Jan Rybář

CHTĚL VIDĚT OSVĚTIM

Angličan Denis Avey se v roce 1944 převlékl za židovského vězně a pronikl do koncentračního tábora v Osvětimi. Chtěl později podat svědectví o hrůzách, které se tam děly. Krátce po válce mu ale nevěřili, až nyní se o něm začíná hovořit. Deník The Times jeho příběh zveřejnil i proto, že 65 let po válce žije jen málo svědků hitlerovského běsnění. Řady popíračů holokaustu naopak rostou.

Avey se narodil v roce 1919 na farmě v anglickém hrabství Essex a od útlého dětství vyváděl ztřeštěné kousky. „Jednou jsem skočil z větve, která byla třináct metrů nad zemí, jen kvůli vzrušení,“ vylíčil deníku The Times. Zároveň měl ale tendence zastávat se slabších kamarádů. Tyto vlastnosti uplatnil později - za druhé světové války a hlavně při pobytu v zajateckém táboře.

Do armády se přihlásil dobrovolně už v roce 1939. Dostal se do Egypta, kde byl v roce 1942 zraněn a nacisté ho odvezli jako válečného zajatce do Evropy. O rok později se ocitl v malém vězení proválečného zajatce v polské Osvětimi, nedaleko továrny IG Farben a koncentračního tábora.

„Proužkování - jak jsme pojmenovali židovské vězně - byli v hrozném stavu ... Zápach z krematoria byl děsivý, stěžovali si i lidé z Katovic. Všichni věděli, co se tam dělo. Všichni,“ popsal.

A tak se v jeho hlavě začal rodit plán - po válce se bude hodit jakékoliv svědectví o nacistických zvěrstvech v koncentračních táborech, říkal si. O tom, že Hitler prohra-

je, nepochyboval. „Samozřejmě vplížit se do židovského tábora byl absurdní nápad. Bylo to jako vniknutí do pekla. Ale takovým typem muže jsem byl.“

Podle historika Martina Gilberta bylo Aveyho tušení správné. „O vyhlazování v Osvětimi se nevědělo až do roku 1944 ... Po válce pak britští vyšetřovatelé válečných zločinů zoufale hledali bývalé válečné zajatce s informacemi o táborech,“ vysvětlil.

„Navzdory nebezpečí jsem věděl, že musím svědčit. Albert Einstein řekl: svět může být zlé místo, ale ne kvůli těm, kteří zlo činí, nýbrž kvůli těm, jenž se na něj dívají a nic nedělají. Nikdy jsem nepatřil mezi ty, co nic nedělají,“ vysvětloval své pohnutky po více než šesti desetiletích Avey.

A jak se Britovi podařilo šílený plán uskutečnit? V továrně IG Farben se seznámil s německým židovským vězněm Ernstem Lobethallem a navzdory tomu, že to bylo zakázané, se spolu spřátelili. Britskému válečnému zajatci se později podle svých slov podařilo zkontaktovat přes svou matku Lobethallovu sestru.

Po čtyřech měsících od ní dorazil do zajateckého tábora karta cigaret, který Avey předal svému příteli. Lobethall si za ně mohl koupit boty a jídlo, což později zachránilo jeho život. Použil je také jako úplatek, který pomohl Aveymu do koncentračního tábora.

Jeden ze holandských židovských vězňů z koncentračního tábora si s ním na den vyměnil identitu. Avey využil pověstné přesnosti nacistických strážců, kteří takřka na minutu dodržovali denní režim včetně obchůzek, aby vnikl do tábora. Oholil si proto i hlavu a v určenou dobu se v jedné kůlně sešel s Holanďanem.

Vyměnili si oblečení a Avey se vydal na průzkum koncentračního tábora. „Přidal jsem se k proužkovaným a pochodoval do Monowitz, převážně židovského tábora. Když jsem procházel pod znakem Arbeit Macht Frei, všichni se narovnali a snažili se vypadat tak zdravě, jak to jen bylo možné. Byl tam důstojník SS, který vybíral ty slabší do plynu ... Wagnerova hudba doprovázela náš pochod. Bylo to mrazivé,“ líčil Avey.

Dozorci je hnali táborem a nutili nést těla těch, kteří v ten den zemřeli. Avey se snažil vše co nejpřesněji pamatovat. Později líčil jako nejhrůznější zážitek noc. Po setmění se místem více a více začalo ozývat sténání a kvílení. „Mnoho lidí se zbláznilo. Bylo to peklo,“ vzpomínal a dodal, že jeho spolubydlici mu té noci za Lobethallenovy cigarety pověděli detaily o dozorcích, plynových komorách i krematoriu.

Ráno se mu pak během pochodu podařilo opět proklouznout do kůlny, kde na něj měl čekat Holanďan. „Ačkoliv jsem mu věřil, nemohl jsem si být jistý, že přijde,“ popisoval děsivé okamžiky. Věžeň ale nezklamal a oba muži se vrátili každý do „svého“ tábora.

Avey zůstal v zajateckém táboře až do osvobození Sověty v roce 1945 a přežil i jeden

LEPŠÍ SVĚT JE MOŽNÝ

Dánsko se za Hitlera zachovalo lépe než Slovensko. Známe pěkná manželství a pěkná dětství. Ale nikdo se nenarodil velkorysý nebo statečný. Abrahám, proroci i Ježíšovi učedníci všech dob zrají na cestě, v náročných situacích i v selháních. To je povzbuzující.

Naši evropští předkové ve víře vedli po staletí kruté náboženské války. Ve 20. století byla na všech frontách dvou světových válek většina pokřtěných. Nedokázali jsme zabránit strašlivým masakrům.

Naši dědové v 1. světové válce byli strašně zneužití, postavili je na špatnou stranu fronty. Co dělat, když byli hnáni do útoku na bodáky proti lidem, kteří nebyli našimi nepřáteli?

Jak bych se zachoval já?

Když byli za 2. války zatýkáni Židé, Cikáni a mnoho dalších lidí, co měli udělat naši tátové?

Koncentračníci byli nepředstavitelným způsobem poniženi. Později si mnozí vyčítali, že se dobrovolně vydali nebo že neotrávili své děti a pak sami sebe.

Jak bychom se zachovali my?

Co o tom říkáte dětem? Co jim radíte, jak by se měli zachovat, kdyby se v podobné situaci ocitli?

Řada lidí musela narukovat na frontu s wehrmachtem (např. Slezané). Co dělat, když začali Rusové střílet?

Stále se opakuje situace, ve které jedni začínou útočit na nevinné. Nemálo lidí mlčí a dívají se raději jinam.

V které skupině bych se ocitl já? Už jsem se do takové situace dostal. Nevím, jak bych se zachoval příště.

Za žádnou cenu nesmíme připustit, aby se něco takového opakovalo!

Lidé v Jugoslávii, Čechensku, Tibetu, Číně, Kubě ... ví své. Nenamlouvejme si, že by nás taková situace nemohla potkat.

Denně se necháváme vést slovy: „Otče náš, posvěť se jméno tvé“ - a promyšleme čím a jak při mně Bůh stojí a jak s ním mohu růst ke statečnosti a obětavosti - abych obstál a nemusel se stydět za své jméno a za svůj život. /v

z pochodů smrti. Když však dorazil do rodné Británie, byl vyčerpaný a měl tuberkulózu. V nemocnici pak strávil dva roky. „V roce 1947 jsem chtěl armádě podat svědectví o Osvětimi. Nebrali mě vážně. A tak jsem to uzavřel a snažil se zase dát si dohromady život,“ popsal s tím, že ho dlouho provázely noční můry.

Po 65 letech od osvobození Osvětimi svědkové, kteří zvěrstva páchaná nacisty zažili, vymírají. A naopak popírání holokaustu bují, vysvětlil deník The Times, proč se po tak dlouhé době bývalý zajatec rozhodl promluvit.

PROČ BY MĚL MESIÁŠ PŘIJÍT?

otázky studentky Mirky Čeplové

Proč Bůh stvořil lidi?

Vztah manželů časem přeroste do takové míry, že mají silnou potřebu dávat se někomu jinému, pořídí si děti. Jsme stvořeni k obrazu Božímu, můžeme usuzovat, že možná podobně si Bůh pořídil nás.

Víme, kde a jak se kazíme do nepodoby s Bohem. Vyprávění o prvních lidech v ráji ukazuje příčinu našich pádů. Zanedbaný vztah a porozumění s Bohem. Jednáme svévole. Kdybychom alespoň neházeli vinu na druhé!

Naštěstí nám byl dán příslib: „Někdo přemůže zlo“. To je první řeč o Mesiáši, tenkrát ještě zastřená.

V židovství a křesťanství se objevilo něco nového, dříve ve světě neslychaného - naděje na lepší budoucnost, tady na zemi.

Přemýšliví lidé, mnohokrát podvedení falešnými mesiáši a poučení Bibli čekali někoho, kdo přijde od Boha a zvrátí i to, co je pro nás nezvratné.

Co znamená slovo mesiáš?

Izraelité původně přijali za krále Hospodina. Pak si prosadili pozemského krále. Ale to byl úpadek.

Izraelští králové nenosili korunu, byli pomazáni olejem. Král měl svým jednáním „vonět“ po Pánu Bohu, měl se o všechny obětavě a pečlivě starat. Všichni Izraelští králové byli pomazáni, ale kdopak z nich „voněl“ Bohem? (Při křtu jsme také pomazáni vonným olejem – máme vonět po Kristu.)

Je Ježíš z Nazaretu Mesiášem?

Ježíš do třiceti let pracoval na stavbách, pak začal učit o Bohu. Obdivuhodně. Je nutné prozkoumat jeho hodnověrnost. Slepá víra je nepoužitelná. Jeho věta „usvědčte mě z hřichu“, je troufalá. Buď byl podvodník, blázen, nebo mluví pravdu.

Svémi znamením se legitimoval: „Přicházím od Boha“. Jeho smrt a vzkříšení je pro řadu lidí dalším pádným důvodem hodnověrnosti.

Ježíš svým jednáním ukazuje, jak Bůh jedná s člověkem a jak pěkný může být život člověka. Ukazuje, že Bohu můžeme důvěřovat víc než sami sobě. V tom je záchrana.

Jakým králem může Ježíš být?

Království je určité uspořádání společnosti. Ježíš přišel jako přítel a bratr. Někteří si jej vybrali za svého Pána. Ježíšovo království znamená uspořádání sebe a vztahů s druhými podle jeho pravidel a životního stylu.

SVOBODA JE NEDEĹITELNÁ

Činští představitelé jsou si vědomi důležitosti, jakou má v globalizujícím se světě Čína. Je významným ekonomickým a politickým hráčem na světové scéně, kterého nelze přehlížet. Proto se o vánocích minulého roku odvážila odsoudit známého obhájce lidských práv Liou Siao-po k jedenácti rokům vězení pouze za to, že je jedním ze spoluautorů Charty 2008, o jejíž rozšiřování mezi občany usiloval. Je to exemplární trest na zastrašení dalších obhájců lidských práv a zároveň lakmusový papírek, jak bude reagovat světová veřejnost a jaký tlak jsou ochotní a schopní vyvíjet mocní tohoto světa. Čtyřiapadesátiletý Liou Siao-po je spisovatel, univerzitní profesor a čestný člen nezávislého čínského PEN-klubu. Angažoval se už při událostech na Náměstí nebeského klidu v Pekingu v roce 1989, poté se věnoval obraně pronásledovaných spisovatelů a žurnalistů, za což byl několikrát vězněn.

Čínská Charta 2008 byla sepsána k desátému výročí podpisu Mezinárodního paktu o občanských a politických právech čínskou vládou. Autoři byli inspirováni Chartou 77. Prohlášení původně podepsalo 303 signatářů, v současné době jejich počet překročil 10 000. Požadují respektování základních lidských práv a svobod, svobodné volby, možnost zakládat politické strany, oddělení moci zákonodárné, soudní a výkonné. Mezi

svobodami je zvláště zmíněna svoboda náboženská a svoboda vyznání. Dále je požadováno propuštění všech politických vězňů, rovnost mezi městy a venkovem, právo na soukromé vlastnictví, zlepšení životního prostředí a změna ústavy, která zakotvuje vedoucí úlohu komunistické strany. Charta 2008 je napsána ve věcném a mírném stylu. Přesto vyvolala zuřivou reakci čínských představitelů, kteří se za každou cenu snaží zamezit jejímu rozšiřování.

Zájem o Chartu 77 byl živý mezi čínskými nezávisle myslícími intelektuály dlouhá léta. Mohl jsem se o tom přesvědčit při své návštěvě Číny v roce 2005. Tehdy jsem se setkal i s panem Liou Siao-po a dalšími významnými obhájci lidských práv. Stále se vyptávali na Václava Havla, jehož eseje a projevy byly přeloženy do čínštiny. Projevovali obrovské sympatie ke způsobu, jakým došlo u nás v roce 1989 ke společenským změnám, na čemž mají chartisté též svůj podíl. Byl jsem překvapen, jak pozorně sledovali má slova, když jsem byl opakovaně vyzván, abych jim přiblížil život a působení chartistů před rokem 1989.

Jsem rád, že na uvěznění Liou Siao-po reagoval Český helsinský výbor prohlášením, které podepsali mnozí žijící chartisté. 6. ledna tři chartisté – Václav Havel, Pavel Landovský a já – podepsali dopis adresovaný čínskému prezidentovi Chu Ťin-tchao, v němž ho žádají, aby se zasadil o respektování

Foto: Jindřich Štreit

Ježíš zval lidi k náboženské reformě. Tu uskutečnili jeho učedníci až po jeho smrti. Potřebujeme si s velikou pečlivostí porovnávat své představy o Bohu a o církvi s představami Ježíše. Máme veliký sklon si vše upravovat podle svého. I na apoštotech vidíme, jak si často prosazovali svou – i po jeho nanebevzetí. To je vážné varování. Nemůžeme lacině očekávat, že nás jednou Ježíš pochválí jací jsme pašáci. /v

lidských práv v Číně a propuštění Liou Siao-po. Dopis chtěli předat čínské velvyslankyni v Praze, ale v tu dobu bylo čínské velvyslanectví hlídáno zvýšenou ostrahou a uzavřeno. Nepodařilo se dopisnikovi předat a tak ho V. Havel vhodil do schránky. Je to trapné, jak se zachovali pracovníci velvyslanectví. 6. leden byl k předání dopisu zvolen proto, že ve stejný den v roce 1977 se pokusili V. Havel, P. Landovský a L. Vaculík předat prohlášení Charty 77 na Federálním shromáždění a byli při té příležitosti zatčeni.

Celá akce byla zamýšlena jako projev obyčejné lidské solidarity a slušnosti, že nezapomínáme, jak i nás v těžkých dobách posilovala solidarita mnoha slušných občanů v demokratických státech. Jsem rád, že svou účastí jsem mohl důstojně reprezentovat úsilí Rady Spravedlnost a mír při ČBK o respektování lidské důstojnosti a základních lidských práv, která jsou nedělitelná.

Václav Malý, biskup, Univerzum 1/2010

ARMÁDA VDĚČNÝCH SLUHŮ

V roce 1989 působilo v zemi 13 000 příslušníků StB. Se svými 3500 korunami měsíčně si žili pohodlně a bez zbytečného přemýšlení.

Jména Václav Čadek či Jan Liberda řeknou něco jen pár zasvěceným. O tom, že výtvarník Joska Skalník či písničkář Jaromír Nohavica spolupracovali před listopadem 1989 s komunistickou Státní bezpečností, ví přitom prakticky každý. Je to nespravedlivé. Skalník s Nohavicou byli jen oběťmi režimu. To důstojníci StB Čadek s Liberdou si na jejich vydírání založili živnost, léta je nutili ohýbat záda, tahali z nich informace a za to dostávali velmi slušně zapláceno.

Služební průkaz majora StB Václava Čadka

Zjistit, jak žil „průměrný český estébák“ a proč se dal do služeb režimu, je složité. Žádný historik o tom práci nenapsal a vzpomínky svědků či zápisy samotné StB jsou kusé a jednostranné. Jedno je ale jasné. Řadoví služebníci komunistického režimu byli pohříchu průměrní a obyčejní lidé. Ostatně stejně jako ti, kteří jménem Tisícileté říše posílali do plynu tisíce Židů.

Motivace pro vstup do řad StB bývala různá. Z dotazníků a životopisů uložených v personálních svazcích bývalých estébáků by se mohlo zdát, že se bez výjimky jednalo o mimořádně bdělé a uvědomělé soudruhy, kteří nechtěli nic než dobro socialismu a potírat třídního nepřítele. Pravda ale byla často prozaičtější. Někomu šlo o pocit moci, jinému o slušný a jistý plat či o to, aby společensky povýšil a v práci se zrovna nepetřhl. Představte si jedenadvacetiletého kluka z venkova, který se právě vrátil z vojny. Ve škole mu to nikdy nešlo, vyučil se zámečnickem a po dvou letech služby někde na východním Slovensku už stejně všechno zapomněl. Zdánlivě jedinou možností je sbalit aktovku a jít prosit o práci do fabriky v okresním městě, kde táta strávil půlku života. Pár příštích let to znamená nosit ostatním

svačinu, honit koštětem železně špony po betonové podlaze a těšit se na vlastní mašinu, která bude až do skonání věků soustružit jednu a tu samou součástku.

„Kdo by šel za komunistického režimu k policajtům? Většinou to byli nepřilíš vzdělaní a nepřilíš inteligentní lidé, kterým režim nevalil. Opravdu nešlo o elitu národa, ale typicky o vyučené či nevyučené lidi,“ říká Radek Schovánek z Ústavu pro studium totalitních režimů.

Ukázkovým příběhem, jak prostý chlapec ke štěstí u StB přišel, je ten Čadkův. Skalníkovou pozdější Nemesis zběhla od práce důlního elektromontéra v severočeské Hrdlovce ke Sboru národní bezpečnosti ve dvanácti letech. Nejdřív coby příslušník VB šlapal Čadek ulice v Cínovci, zároveň vstoupil do strany a začal při práci studovat. Dodělal si maturitu a přes hospodářskou kriminálku zamířil v roce 1976 rovnou k StB. V Praze zakotvil v protiamerickém odboru kontrarozvědky, dotáhl to až na majora, vystudoval Vysokou školu SNB a ještě stihl v prosinci 1988 získat na pražských právech titul JUDr.

Podobných lidí, kteří mu vděčili za vše, si režim pěstoval řadu. Odměnou mu byla jejich lojalita a jistota, že s nepřáteli socialismu bude nakládáno tvrdě a nelitostně. Ať už se chudák disident vrtnul, kam chtěl, povýšencům nešel. Byli všude – v armádě, v SNB i ve věznicích. Josef Vondruška, který v 80. letech týral v Minkovicích politické vězně, to díky režimu dotáhl z nevzdělaného nýmanda z rozvrácené rodiny až na právníka, který dnes za komunisty sedí ve sněmovně. Práce řadového estébáka-rozvědčíka ve Washingtonu či v Londýně vypadala pochopitelně jinak. Nebyla nijak úžasná, člověk ale většinou seděl v teple a odpoledne si nemusel drhnout ruce solvinou. „Byli to úředníci, kteří pracovali ve velmi specifickém úřadě. Ráno přišli do práce, vyřídili spisy a poštu. Pak chodili po kontaktech se svými agenty. Případně měli někoho předvolaného na výslech či schůzku v konspiračním bytě. Do toho všeho absolvovali různé porady, školení a schůze a velmi tvrdé prověrky,“ vysvětluje Schovánek.

Ministerstvo vnitra bylo podle něj doslova posedlé různými statistikami a výkazy: „O každé pitomosti se dělal úřední záznam, pro každou nedůležitou věc měli směrnice a předpisy. Je naprosto mylné si StB představovat jako jakousi partu lidí, kteří si dělali, co chtěli.“ Považovat estébáka za obyčejného úředníka je ale zavádějící. Nejbrutálnější bití a mučení už estébáci v 70. a 80. letech většinou nepoužívali. Do jejich arzenálu tehdy patřilo spíše vydírání – jen málokdo byl tak tvrdý, aby se, možná navěky, vzdal práce, připravil své děti o možnost studovat nebo se nechal zavířt do vězení. Například Skalník před měsícem Týdnu přiznal, že jej StB vydírala fotografií, na které byl zachycen, jak dostává peníze za svůj obraz prodaný do ciziny.

Hlavně proti aktivním disidentům si ale

„TRIDENT“ POD PÁROU

Kolik je dnes u nás krásných nádraží! Smiřice, Červený Kostelec, Nové Město nad Metují – radost pohledět! Ovšem nádraží v Hodkovicích nad Mohelkou je trvalou památkou páry na železnici. Jeho černé kameny připomínají dusivý kouř, požáry lesů a uhlíky v oku cestujícího. Tu dobu též připomínají „pomníčky“ starých lokomotiv na mnoha nádražích světa. Někdy vzácné exempláře: Cornwall, Trident, Montana. Téměř 90% energie vrhaly do větru. Dnes už tratím vládnou jinačí mašiny, vagony a pohodlí. Čas od času však jezdívá parní vlak se starožitným vybavením i obsluhou českou krajinou, zahalen oblaky kouře. To pro radost staromilců a dětí. Leč i oni chápou, že se to nedá vrátit zpět o staletí. Jen staromilci v církvi stále usilují o návrat staletí zpátky, k Tridentu. K latinské mši zády k lidu, k přísným předpisům pro každé gesto i krok. Lidé za to nemohou; utíkají před kněžími – improvizanty na „pevnou půdu pod nohama“. Mohou za to i teologové a jejich zastydlá věrouka. Jejich strach, lenost a neochota jít na hlubinu. „Vynášet věci nové“ a neomezovat se pohodlně pouze na ty staré. Plnou parou – kam???

Každé přirovnání kulhá. Vymyslete příhodnější...

Jan Rybář

StB počínala často daleko tvrději. Například během akce Asanace, kterou v roce 1977 spustil tehdejší ministr vnitra Jaromír Obzina, se StB uchýlila k nejhrubšímu nátlaku a násilí. Do bytu chartistky Ziny Freundové třeba na konci roku 1981 vpadli estébáci Jiří Šimák a Zbyněk Dudek. Mladou ženu uprostřed noci zbili, ostříhali dohola, roztrhali na ní noční košili a nahé jí hrozili znásilněním a zabitím. Podobných případů bylo víc a kromě Freundové kvůli těmto metodám odjelo do roku 1989 za hranice na 280 chartistů.

Estébáci, kterých bylo v roce 1989 více než 13 tisíc, patřili mezi „šlechtu“ minulého režimu. Nivelizace platů byla ale v té době taková, že si na nijak horentní peníze nepřišli. Jejich plat byl přesto vysoce nadprůměrný. Řadový příslušník StB mohl podle Schováňka na konci 80. let brát zhruba 3 500 korun. K tomu ovšem pravidelně dostával různé přídatky, například za služební hodnost nebo jako odměnu.

Dobře se ale estébáci měli i po odchodu ze služby. Až do důchodu měli totiž nárok na část svého platu, takzvanou výsluhu. Také důchody měli a mají více než hezky – na rozdíl od svých obětí totiž mohli léta místo mytí oken či topení v kotelně dělat stálou a dobře placenou práci. Uspořeně peníze a nasbírané kontakty se navíc estébákům zúročily i po roce 1989. „Skalníkův“ Čadek je opět modelem případem. Do „civilu“ odešel v roce 1992 s tučným odstupným, nyní žije v Praze a spoluvlastní s několika dalšími estébáky dvě reality. Václav Drchal, LN 5.2.2010

KDO ŘÍKÁ, ŽE BYLO LÉPE, ZTRATIL PAMĚŤ

úryvek z rozhovoru Jany Machalické s devadesátníkem Karlem Krausem, dramaturgem, překladatelem, spolupracovníkem Otomara Krejčí, signatářem Charty 77

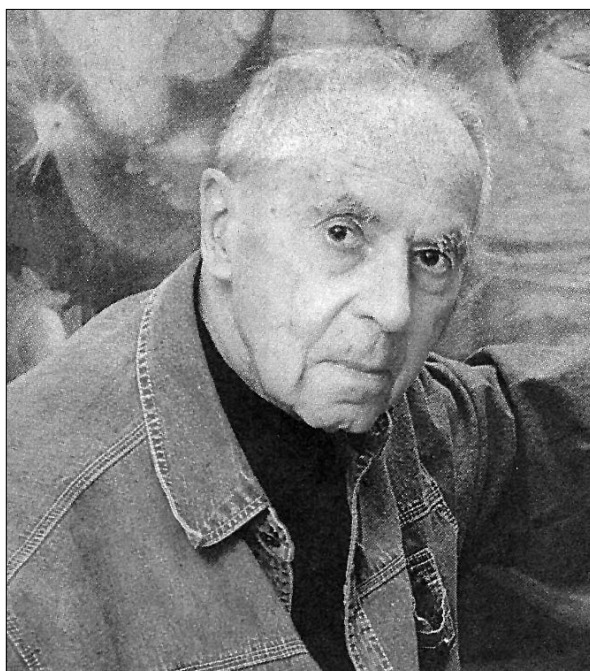
... Patříte ke generaci, která zakusila mnichovskou zradu. Jak to na vás působilo?

Prožíval jsem ty události jako tehdy všichni. S nenávistí a se smutkem. Teprve s odstupem jsem si uvědomoval bláhovost představy, že dvě světové mocnosti, přes všechno, co na papíře podepsaly, a samy dobře nepřipravené, půjdou do války nejen lokální jen proto, že my sami sebe vnímáme jako střed světa. Spíš bych řekl, že Anglie a Francie tenkrát zradily samy sebe. Z nepředvídatosti, ze strachu postavit se reálnému nebezpečí čelem. Jak si ostatně my počínáme i dnes. A ti, kdo se nad tím stále rozhorlují, ať si připomenou Mnichov při diskusích, zda a kolik desítek vojáků máme poslat do konfliktu, který se nás netýká bezprostředně. Naštěstí mě tou dobou potkal jeden z mála dobrých nápadů mého života: zajímat se, proč k tomu vlastně došlo, kde to všechno začalo. Brzy jsem musel přijmout, že mnohé jsme si nadrobili sami: nešťastnou konstrukcí „státního národa“, přehlížením slovenských problémů, převážně nacionalisticky až šovinisticky orientovanými vztahy k menšinám, zejména Němcům, ačkoli vydaly na dobrou třetinu všeho obyvatelstva. Trápí mě, že podnes jsme ze sebe neshodili břemeno pokřiveně chápané minulosti a stále nenacházíme dost odvahy vyrovnat se sami se sebou.

... Jste zklamaný z polistopadového vývoje?

Kdo říká, že to bylo dřív lepší, je buď otrocké povahy, nebo ztratil paměť. Nezapomenu na pocit skutečného štěstí, který mě zavalil, když mi bylo po celých nekonečných padesáti letech dopřáno znovu zakusit svobodné poměry. Jinak si do značné míry sami můžeme za to, že se demokracie brzy zvrtna, stala se krycím názvem podnikatelského konsorcia. Chci ale věřit, že jednou se někdo úspěšně pokusí vrátit politice její poctivý význam a pochopí, že Evropa je naším velkým tématem: jako domov, jako společenství, jako živá kulturní síla. A že dnes nastupující generace překoná recidivující smýšlení nacionalismu, jehož mentalita i projev sejí jen hrůzy, i když se maskují vlastenectvím a předstíranou suverenitou. Pokud se ovšem člověk i s celým svým světem za čas, ale definitivně, nepropadne do kybernetické virtuality. LN, 16.2.2010

Karel Kraus, foto: František Vlček

KRAJÍC POHODY KE SNÍDANI OD T.G. MASARYKA

ke 160. výročí narození TGM
vybrala Jitka Dolejšová

Nestačí, když hodiny špatně jdou, postrčit ručičky a dál se nestarat...

Je stejně potřebné přemýšlet jak užívat svůj volný čas, nejen jak dobývat bohatství.

Práce je to, co nikdo nechce dělat.

Špatně překonávat dobrým – to není tak těžké, ale těžko je překonávat dobré lepším.

Vzdělání není pouhým nashromážděním jednotlivých vědomostí, jako těstem není mouka, voda, sůl, kvasnice atd. dohromady naházené.

Demokracii bychom už měli, teď ještě nějaké ty demokraty.

Demokracie není panováním, nýbrž prací k zabezpečení spravedlnosti.
A spravedlnost je matematika humanity.

Má-li naše demokracie své nedostatky, musíme překonávat ty nedostatky, ale ne překonávat demokracii.

Každý musíme snést mínění druhého.
Demokracie znamená diskusi.

Demokracie znamená, že každý občan může říct po vzoru francouzského monarchy: „Stát jsem já.“ Nebo skromněji: „I já jsem stát.“

Láska ukazuje člověku cíl jeho života.
Rozum ukazuje prostředky,
jak jej uskutečnit.

KATECHETICKÁ METODA JOSEFA ZVĚŘINY

Základním požadavkem, na kterém Zvěřina budoval svou katechezi, byla srozumitelnost, řeč jazykem doby. Tzv. „katechismové poučky“, tak často užívané ve výuce náboženství bez patřičného inkulturovaného výkladu, odmítal jako něco, co dnešní lidé nemůže srozumitelně oslovit.

Aby přinutil studenty myslet nově, slyšet a vnímat ducha doby, rád se někdy stavěl do role nevěřece a kladl otázky provokativního typu. Tím u studentů rozvíjel schopnost nejen naučené aplikovat, ale hlavně rozumět tomuto světu v přirozené rovině. Učil hledat a nacházet odpovědi a argumenty vycházející z lidské skutečnosti a zkušenosti, protože velmi dobře věděl, že ke kvalitní křesťanské formaci nestačí pouze nauková část.

Za další nezbytný předpoklad pro kvalitní katechezi považoval prožitek vzájemnosti a soudržnosti. Proto zahajoval tato studijní setkání společenstvím při mši svaté, proto nikdy nemohly chybět aktuality, ze kterých bylo možné vstřebávat lidské hodnoty, křesťanskou praxi a svědectví života.

U Zvěřiny se nikdy nevyskytovala vlastnost, s níž se lze setkat u některých velkých osobností, totiž nevšímavost vůči „nevýznamným“ jednotlivcům, projevovaná neosobním způsobem komunikace. Jeho přístup k jednotlivcům byl pozoruhodný. S každým se přivítal osobně, jevil značný zájem o životní okolnosti svých studentů, vždy zaregistroval a zvláště přivítal každého nového účastníka. Jako kněz a pedagog byl vnímavý na zpětnou vazbu. Vyplyvalo to z osobních rozhovorů i z atmosféry během přednášek. Víval každou iniciativu ze strany studentů. Zvláště vybízel k dotazům a konzultacím. Jeho citlivá katechetická navigace byla snad nejzřetelnější právě při osobních konzultacích, které nebyly ze strany studenta vždy úspěšné. Zpravidla ale ani tehdy Zvěřina žádného nepropustil příliš rychle, často v rozhovoru pokračoval, aby pomohl orientovat se v problematice. I takového studenta propouštěl většinou s pozitivním laděním, ovšem s pozváním na příště. Za nejtěžší průběh zkoušky považovali studenti tu, při níž se Zvěřina stavěl do role nevěřícího a hledajícího. Potom totiž jeho otázky kladly značné nároky na syntézu teorie s praktickou aplikací.

Marta Slavičková,
Teologické texty 1/2010

Nebudou usmrcováni (trestáni)
otcové za syny
ani synové za otce,
každý bude potrestán
za svůj vlastní hřích.

Dt 24,16

AKTUALITY

V orlickém kostele máme výstavu fotografií

Hany Rysové: Kámen v Izraeli
„Autorka zná krásu a náladu věci – ale spouští fotoaparátu zmáčkne v okamžiku, kdy pocítí nějakou spřízněnost - ne s tím, co vidí, ale s tím, co ji obklopuje.“

z článku Václava Cílka

Výstavu je v orlickém kostele možné vidět před a po nedělních bohoslužbách (bohoslužby v 10.15 – 11.15 h.) Návštěvu skupiny lze domluvit na tel.: 731 402 236

Oblastní charita Ústí nad Orlicí a Česká křesťanská akademie zvou na **Moravské pašije v podání Teátru Víti Marčička** v sobotu 20.3. v 18 h. v orlickém kostele vstupné dobrovolné

Velikonoční výstava

21.-31.3. 13-17.30 h. v evangelic. kostele

Divadelní ochotníci z Dolní Dobrouče hrají **divadelní hru J. Koloděje:**

Postel pro anděla

14.3. v 17 h. v Orlovně vstupné 50 Kč

Koncert vítězů 16.3. v 17 h. v knihovně

Přednáška: Papírové peníze na území Čech
23.3. v 17 h. v knihovně

Povídání o mašinkách

24.3. v 18 h. v knihovně

Noc s Andersenem

26.3. v 18.30 h. v knihovně

Film „Katka“

31.3. v 19.30 h. – Dům kultury

Jarní koncert Dechové harmonie Letohrad
9.4. v 19.30 h. – Dům kultury

Život Boží krtem přijali

14.12. Hynek Nonner

Lásku, úctu a věnost si slíbili

20.2. Martin Krsek
a Mária Chrenková

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

1.2. Marii Langrovou	78 let
3.2. Miroslava Adamce	63 let
8.2. Ludmilu Mikyskovou	85 let
22.2. Marii Adamcovou	87 let
2.3. Vlastu Paukovou	92 let
11.3. Růženu Moravcovou	90 let
12.3. Hanu Fendrichovou	90 let

Duchovní obnovu k Velikonocům povede pan Ing. Jan Franc

v sobotu 27.3 od 9.30 do 12 h. v Orlovně

Předvelikonoční bohoslužba smíření

Květná neděle v 15 h. v kostele sv. Václava

Přednáška Mgr. Strenkové:

Znakováním k podpoře vývoje řeči

29.3. v 10 h. v evangelickém kostele

SLAVENÍ VELIKONOC

Pořad bohoslužeb je uveden na str. 12

Na Zelený čtvrtek a Velký pátek začnou bohoslužby v 18 hod.

v kostele sv. Václava v Letohradě.

Při obřadech **Zeleného čtvrtku** poděkujeme zástupně těm, kteří „myjí nohy“ druhým - slouží potřebným a farnosti.

Společně s dětmi se sejdem na Velký pátek ve 14 hod.

v kostele sv. Václava v Letohradě.

Na **Bílou sobotu** bohoslužby nejsou, církev v tichu čeká na liturgii Veliké noci (již začíná den Vzkříšení).

Slavnost Vzkříšení začneme slavit na Orlici v 5 hod. ráno.

Kdo chce přijít jen na mši, ať přijde v 6.30 hod.

V kostelech je ještě zima, nenechte se zmást venkovní teplotou. Zvláště na slavnost Vzkříšení se teple oblečte a vezměte si s sebou svíčku s kalíškem, aby vosk nepokapal nové lavice nebo podlahu.

Svíce v našich rukou, rozsvícená od velikonočního ohně, který je symbolem Krista, nám napovídá, jaký postoj máme zaujmout vnitřně. Svíce si můžete zakoupit předem v kostele.

Slavení Vzkříšení v kostele bude pokračovat společnou snídaní v Orlovně. Všichni jste srdečně zváni.

Prosíme, jídlo na společnou snídaní můžete dopravit do Orlovně v sobotu od 17 – 18 hod.

Na Boží Hod nebudou bohoslužby ve vesnicích. Některé bohoslužby je dobré slavit společně. Druhá mše bude v 10.15 hod. v Letohradě.

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 24.ÚNORA

Pobožnosti křížové cesty o nedělích zajistí paní Jana Skalická.

Pozemky farnosti v Lukavici pronajmeme k hospodaření panu Paďouroví.

Výstavu – instalaci fotografií - v orlickém kostele zajistí pan farář.

Misijní koláč – pečení a prodej s dětmi zajistí paní Jana Skalická.

Ekumenický den modliteb dětí - 12. března v evangelickém kostele - účast a zapojení dětí zajistí paní Jana Skalická.

Moravské pašije 20.3. na Orlici – vše potřebné zajistí paní Jana Skalická a Iva Marková. Cena 6.000 Kč + doprava.

Architektonické dědictví - žádost o zařazení kaple a ambitů na Kopečku vypracuje pan Vladimír Tomek.

Kostel na Orlici – místo el. vysoušeče na ruce pořídíme papírové ručníky, zajistí pan Milan Jurenka.

- opravu mikrofону zajistí pan Štefan Čanda
Goblén nad oltářem orlického kostele – vyhlásíme zvláštní sbírku.

Setkání na faře:

2.3. v 19 h. schůzka o zpěvu o Velikonocích.
8.3. v 15 h. poděkování těm, kteří pečují o letohradský kostel.

8.3. v 19 h. setkání rodičů dětí, které půjdou letos poprvé ke Stolu Páně.

16.3. v 15 h. poděkování všem, kteří pečují o ostatní kostely.

16.3. v 19 h. setkání lektorů.

24.3. v 19 h. setkání akolytů.

Příprava na Velikonoce – rozdělení jednotlivých úkolů.

23.4. v Orlovně beseda s politikem Cyrilem Svobodou.

24.4. koncert v kostele svatého Václava. Vše potřebné zajistí paní Jana Skalická.

Farní rada se sejde 17.3. v 19. h. na faře.

zapsala Jana Skalická

Poděkování

Upřímně děkujeme Janě Skalické za to, jak se věnovala dětem o jarních prázdninách. Nemusela. Mohla mít také prázdniny, ale místo toho byla s dětmi v pondělí na běžkách, v úterý v bazénu a v knihovně a ve středu na výletě v Pardubicích. Mít něco takového (a mít někoho takového) je luxus. Trochu hrozí, že každý luxus, když se opakuje, může být brán jako samozřejmost. Jenže ona to samozřejmost není, a my ti, Jano, za tvou péči o děti moc děkujeme.

za spokojené děti: spokojení rodiče

Děkujeme panu Tomáši Czerninovi za přednášku o Řádu maltézských rytířů a o pouti do Lurd, kterou členové řádu každoročně pořádají pro nemocné a invalidní lidi.

Děkujeme Václavu Vychytilovi, Barunce a Aleši Dolečkovým a Vítovi Markovi za pomoc při uspořádání a rozvěšení fotografií výstavy Hany Rysové: Kámen v Izraeli v orlickém kostele.

ADOPCE NA DÁLKU

Naším adoptovaným dětem v Indii pomalu končí školní rok a děti se mohou těšit na prázdniny.

Během prázdnin v měsících dubnu a květnu se většina dětí účastní letního tábora v přírodě. Společně se svými kamarády děti hrají společenské hry, při kterých se učí komunikaci a spolupráci s druhými. Mohou se účastnit zájmových kroužků jako je taneční, hudební, divadelní. Většina dětí se učí správné hygieně, pravidelnému cvičení, otužování i domácím pracím. Každé dítě prochází řádnou lékařskou prohlídkou, aby se zjistil jeho zdravotní stav a mohlo se předejít vážným onemocněním.

V loňském roce ukončili školní docházku dva naši adoptovaní chlapci - Pradeep a Kiran. Nesložili závěrečné zkoušky a nemohou tedy pokračovat ve studiu. Oba dva absolvovali základní vzdělání a jsou za to vděční, protože to jim umožní najít lepší práci a v budoucnu uživit svoje rodiny. Peníze, které tito dva chlapci již nepoužili na studium, byly věnovány na dobudování pedagogické školy a internátu.

Naše ostatní adoptované děti po skončení prázdnin budou chtít nastoupit do vyššího ročníku.

To jim můžete umožnit vy, sponzoři, kteří se rozhodnete přispět jakoukoliv částkou do 21.3.2010 do pokladniček umístěných v kostele na Orlici, v Letohradě a na charitě. Na konci března budeme peníze odesílat.

Všem dárcům děkujeme.

Za OCH Ústí n. O.: Marcela Náhliková

Oprava: Vážení čtenáři, do článku „Orlický betlém na výstavě“ v lednovém Okénku se vloudila chyba. Řezbář tohoto rozsáhlého betlému je známý, a byl jím František Kristl z Dolní Dobruče (1898-1979), který betlém zhotovil asi v 30.-40. letech. (Krátký rozhovor s dcerou F. Kristla vyšel v Okénku č. 12/2004). Betlém zakoupený Josefou Ščovičkovou, o kterém je ve výše uvedeném článku řeč, je umístěn v kostele na Kunčicích.

Děkujeme všem, kdo nás na pochybení upozornili, a čtenářům se omlouváme. /M

O mladých

... U nás žije málo mladých lidí – ne věkem, ale svými postoji a přesvědčením. Zabíjí mě konformita, kterou kolem sebe vidím, to, že jediná odlišnost, jakou jsou mladí lidé schopni projevit, spočívá v tom, jaký typ telefonu mají v kapse anebo co zajímavého o sobě napíší na Facebooku. Mám pocit, že v nich je tak málo života a energie a jsou tak utrpení a semletí svým pohodlným lifestylem, že do nich stačí fouknout a složí se na zem...

*TOY_BOX,
mladá česká komiksová kreslířka,
A2 č. 3/10*

BŘEZEN VE STREETU

15.-19.3. výroba oveček SHAUN

z fimo hmoty

22.-26.3. **Hádej kdo jsem** – zábavná soutěž v poznávání slavných osobností (program vyhrazen pouze pro klienty klubu)

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) Letohrad, jehož posláním je nabízet podporu, zázemí a odbornou pomoc dětem a mládeži v obtížné životní situaci z Letohradu a okolí:

HLEDÁ DOBROVOLNÍKY

Nabízíme:

- zajímavou tvůrčí práci v mladém kolektivu
- možnost seberealizace
- vzdělávání v oboru nízkoprahových a sociálních služeb
- získání zkušeností při práci s dětmi a mládeží ve věku 10-20 let
- potvrzení o dobrovolnické činnosti pro vaše budoucí studium

Požadujeme:

- věk min. 18 let
 - ochotu vzdělávat se
 - schopnost práce v týmu, kreativitu
- V případě Vašeho zájmu, nás kontaktujte na podstreichou@seznam.cz

tel.: 731 402 336

nebo na adrese Taušlova 714, Letohrad

PROGRAM MC MOZAIKA

NA BŘEZEN

Zveme všechny maminky a tatínky s dětmi – především na mateřské dovolené, do mateřského centra v Letohradě. MC je místo setkávání, navazování nových přátelství, výměny zkušeností, získávání nových poznatků a aktivní trávení volného času s dětmi.

Otevřeno máme po, út, čt, pá: 9-12 h.

pondělí 10-11 h. cvičení na míčích - protahovací, posilovací a zdravotní cviky na gymballech; vhodné i pro těhotné

– vede paní Hana Štěpánková

úterý 9-12 h. herna

středa 8-12 h. herna

čtvrtek 10-11.30 h. tvořivá dílna

18.2. Vyšetí obilí + velikonoční zápichy

s sebou si přinesete misku na zasetí obilí

25.2. Setba řeřichy do skořápky + malování zápichů

pátek 10-11 h. - zpívánkové tvoření

vedou Pavla Zamazalová a Hela Poláčková

- hudebně pohybové činnosti a výtvarná

činnost pro nejmenší děti

KERAMICKÁ DÍLNA PRO DOSPĚLÉ

25.3. 15.30-17.30 h.

cena 2,5 hodinové tvorby je 50 Kč

ČAJOVNA V CENTRU POD STŘECHOU, ZAŽEŇTE ZIMU U ČAJE A POŘADŮ V ČAJOVNĚ

Otevřeno každý pátek 18-22 h.

19.3. 19 h. Velikonoční origami – výroba

jarních dekorací z papíru

Vstupné dobrovolné.

Kontakty: mob: 731 402 336

e-mail podstreichou@seznam.cz

www.uo.caritas.cz

MUDr. Marti Kolář

Křesťanská víra

Víra nespoutává,
nýbrž rozvazuje,
neuhází,
ale zapaluje neklid
našeho pohledu a našeho srdce;
zabydluje nás otázkami
a jítí naše hledání,
prodlužuje a činí strmějšími
a nebezpečnějšími
naše cesty.

Víra je neklidným klidem
a klidným neklidem.
Naslouchá
a s jistotou lásky říká své ano,
ale zároveň se stravuje žhoucí touhou vidět,
poznat, dotknout se svým srdcem,
a vstoupit celou svou bytostí
do prostoru obývaného tím, kterému důvěřuje.

Křesťanská víra nevyrabí hotové šablony
ani laciná paušální řešení lidských problémů.

Napíná spíše až za hranice možností
slovo i existenci.

Pozorně přihlíží

k neopakovatelné a nenahraditelné osudovosti

jednotlivých osob a národů.

Vyžaduje úctu

ke každému osobnímu tajemství

a je připravena k protestu

proti každé ponižující a odlišťující
idolatrii.

Karel Vrána

Jestliže luna, ta chladná poutnice,
má ještě tolik sil, že může vyvábít
své náměsíčné spáče do oken,
kde potácejí se jen bez vůle,

proč by tu sílu mítí nemohla
i lidská láska, která vychází
jak menší slunce našich životů?

Jaroslav Seifert

DOPISY ČTENÁŘŮ

FRANTIŠEK CHYTIL

31. ledna 2010 zemřel v Nashville ve věku 85 let profesor František Chytil, špičkový biochemik, nositel řady zahraničních cen za své objevy, autor řady vědeckých publikací. Také skromný člověk se smyslem pro humor, synovec malíře Alfonse Muchy a prasynovec židovského podnikatele Gustava Fischla, člověk, který se vám rychle stane blízkým... Jako kluk jezdil se svým tatínkem občas navštívit rodinu Fischlovu do Kyšperka.

V r. 1966 emigrovali Chytilovi s třemi dětmi do USA, a zde už také zůstali. Když přijeli Chytilovi v r. 1999 poprvé do Letohradu a František zde našel hrob svých předků, byli dojeti. Našli totiž něco, o čem si mysleli, že už nenajdou – rodinu. Rodinu v podobě nepoškozené původní památky na své předky. V r. 2002 zde byli podruhé a naposledy. Mile je překvapil ochotný přístup mnoha lidí z městského úřadu, péče žen z mateřské školky v Taušlově ulici o Fischlův hrob (MŠ sídlí ve Fischlově vile), a jejich pohostinství. Od té doby se Chytilovi do Letohradu pravidelně ozývali a vzpomínali na hezké přijetí. Letohrad si oblíbili, protože vyvolával vzpomínky na dětství: „*Budu se v brzké budoucnosti častěji ozývat s dotazy, abych si upřesnil nějaké detaily o mé rodině. Jsem asi jediný, kdo jsem s členy rodiny prodělával jejich odchod do plynu,*“ píše František v dopise z dubna 2002. Chytilovi četli rádi Okénko, bylo pro ně tak trochu okénkem do staré vlasti. O tom, že František Chytil se cítil být „kyšperákem“ svědčí poslední e-mail od paní Lucie Chytilové:

Díky za milý dopis. Já mám bohužel smutnou zprávu. Můj manžel František zemřel v neděli ráno 31. ledna. Byl velmi nemocný, poslední dny jsme se modlili, aby si ho vzal Pán Bůh k sobě. Dneska jsme ho pochovali na blízkém hřbitově. Byla bych moc ráda, kdyby pan farář mohl za Františka odsloužit mši svatou v Letohradě. To místo mu přirostlo k srdci...

Moc srdečně zdraví Lucie Chytilová

Děkujeme vám všem, kdo jste Františku Chytilovi prokázali cokoliv dobrého, kdo jste Chytilovým věnovali svou pozornost za jejich pobytů v Letohradě. /M

František Chytil

Žádné veselí – podíváte-li se dobře na slova Tóry, nemůže vám uniknout pokyn, který nám Tatezisin posílá v souvislosti s každým z velkých svátků. „Přijdeš až na místo, které bych Sobě vyvolil k přebývání, přiblížíš se ke Mně a radostně veselit se budeš, ty i tvůj dům i služebníci tvoji...“ V souvislosti s pesachem ale takový pokyn v tóře nenajdeme. Komentář Tanja rabati to vysvětluje laskavým jasem: Cesta na svobodu – protože události okolo pesachu nejsou ničím jiným, než Velikým vysvobozením – byla žel vykoupena utonutím obrovského množství vojáků egyptské armády. „Jak bych po vás mohl chtít, abyste se veselili, když moje milovaná stvoření musela utonout?“ praví Ribono šel-olam. „Prozatím padá vina za jejich smrt do dlaní toho, kdo je na hlubinu poslal i na vrub jejich vlastní zaslepenosti. Přesto anebo právě proto drazě vykoupenou svobodu respektujte a usilujte o ni nekompromisně vši silou a pro všechny! Jinak budou nebesa muset vyhledávat krev těch utonulých z vašich dlaní...“

„Nebyl to jenom starý Izrael, nebyli to jen naši předkové tam v Egyptě, byl jsem to především já, kdo smí opustit nesvobodu sobectví a neznalosti...“, abychom všichni jednou došli k tomu nejcennějšímu – k Daru Nauky (hebrejsky Matan Tora) – k darování pokladu humanity a civilizovanosti“ – to učí každý židovský táta své děti během pesachu. Jinými slovy: k čemu život, není-li svoboda, ale k čemu svoboda, zůstaneme-li barbary?

Pokud bychom to hodně zjednodušili, základními pilíři, jimž jidiškajť věnuje během pesachu svoji faktickou pozornost a které jsou zároveň zdrojem inspirace pro tucty netuctových příběhů, jsou: mouka a příprava „chleba poroby“ – neboli macesů (macot). Potom tzv. bdiakat chamec – tj. odstranění všeho, co bouřlivě kvasí (zejména vlastního vnitřního kvasu, nepřístupnosti a sklonům k sváru), nakonec vlastní hostina králů“ – seder, končící nadějí na lepší vesmír, jejímž reprezentantem je v judaismu prorok Eliáš, jako předchůdce a ohlašovatel samotného mesiáše.

z knihy A. Haidlera „Vepřozrout Moške“

RODINA

LÁSKA VYHOŘELÁ...

Proč už to není jako dřív?

Láska podobně jako květina potřebuje péči a jistou míru prostoru a volnosti, aby se mohla plně rozvinout. Ale i když si myslíme, že to všechno má, může se stát, že začne uvadat, a my nevíme proč. Po čase máme pocit, že jsou mezi námi světelné roky prázdnoty a vášně, intenzita a intimita vyhořely...

Každý vztah prochází vývojem, bez něj nemůže existovat. Někdy jej posunuje do hluboké vztahové zralosti. „Jako by náš vztah uzrál, už to není chaotické, a přitom to neztratilo život,“ pospala svůj dojem jedna klientka. V praxi se však mnohem častěji setkáváme s lidmi, jejichž vztah se vyvíjí k vyhoření. (Tento termín jsme převzali z označení syndromu vyhoření, který se týká zejména pomáhajících profesí. Podobnost jednotlivých fází a doprovodných emocí je však velmi nápadná.)

Emoce, které v souvislosti s rizikem vyhoření ve vztahu popisujeme, patří k těm, s nimiž se v životě běžně setkáváme (takže se nemusíte děsit, že jsou vám důvěrně známé), v určité fázi vztahu však převažují nad jinými, překrývají a zastíňují ostatní prožitky.

Nadšení

„Já prostě vím, že je to on! Patříme k sobě. Nevěřila jsem na lásku a teď ji mám! Já bych Bobánkovi (zminěný se jmenoval Ladislav) snesla modré z nebe! Úplně všecko! Mně stačí, že jsem s ním! Přinesla jsem vám svaatební oznámení. Vybíral ho Bobánek. Není skvělý?“

Nadšení provází další pozitivní emoce, radost, pocit nadbytku energie, čínorodosti apod. Všechno se zdá řešitelné, báječné. Typickým vztahovým příkladem je zamilovanost. Jsme schopni odpouštět, tolerovat, nevidět. A je nám skvěle... Někomu to může připadat nefér, ale skutečně se jedná o možnou první fázi vztahového vyhoření. Platí totiž ono známé, že vyhořet může jen to, co hoří“.

Stagnace

„Prostě mi to zase bylo tak nějak líto. Jak jsem viděla ty ponožky, co zas nechal tam, kde je zul. Rozbrečela jsem se a odešla. A on za mnou ani nepřišel! Copak to ti chlapi tak opravdu dělají?“

Stagnace zahrnuje setkání s realitou, která není vůbec romantická. Nese s sebou rozladění a pocity smutku a zklamání. Může být doprovázena přecitlivělostí a lítostí, že nejsme v báječné pohádce, ale v reálném životě.

Frustrace

„Já jsem vám na něj úplně alergická! Jen co slyším, že zase přišel! Jak funí po schodech! A jak řekne to svoje ‚čau mamino‘, tak mně se vám úplně udělá zle... no podívejte se,“

klientka ukazuje předloktí s vyhrnutým rukávem, „mně se úplně dělá husí kůže, jenom si na něho vzpomenu! A kdybyste viděl, jak on jí! On tedy byl vždycky při chutí. A mně to snad dřív ani nevadilo, ale teď se na to nemůžu dívat! Vždyť on nejí. On žere!“

Frustrace je ve vztahu nejčastěji spojena s nespokojeností, hněvem a vztekem. Začne nás rozčilovat a vytáčet mnoho zdánlivých drobností, od kterých jakoby nejde odhlédnout.

Může se stát, že vztahová frustrace je „přenesena“ na jiný objekt – a začne nás rozčilovat něco, co se vztahem vůbec nemusí souviset (nenadáváme na partnera/partnerku, ale na šéfa, práci, peníze, zboží v obchodě, reklamy apod.). Přenesená frustrace totiž „ochranně“ odkloní naši mysl od skutečně „bolavého místa“.

První tři fáze v sobě nesou zpravidla výrazný emoční náboj. Jsou dynamické a pro hledání řešení je to určitá výhoda: kde jsou emoce, tam je energie a aktivita a vztah nám není jedno. Ve stadiu frustrace jsme sice plní hněvu (a někdy bychom druhého „nejraději zabil“), ale stále nám to není jedno. Jenže pozor – přirozený vývoj nás může posunout dál.

Apatie

„Abych byl upřímný, tak mně už se to řešit ani nechce. Nezlobte se, ale nevidím v tom smysl. Na co? Ve svém věku. Nějak už to dožiju...“ (jednalo se o klienta ve věku necelých 40 let).

Apatie je typická tím, že nám mnohé začne být „tak nějak jedno“. Najednou si uvědomíme, že nás to ani nemrzí, ani nerozčiluje, že nám to už vlastně nevadí. Nicméně není to přijetí a smíření, ale lhostejnost. V této fázi se setkáváme s emočním prázdňem a ztrátou

motivace. Daný člověk nezažívá vztek, ale ani radost a může vám připadat „jako bez života“.

Vztahové vyhoření

Někdy tuto fázi lidé popisují jako robotický život: „Ráno vstanu, jdu do práce, odpoledne se stavím pro chleba. Večer zapnu televizi a jdu spát. A tak to jde den za dnem. Nevím, jestli to je život, ale na víc teď nemám... Kdy jsem naposledy byla s něčím spokojená? Víte, mám pocit, že nemám sílu ani na ten bazál, natož na spokojenost...“

To je poslední fáze. Velmi často je vyhoření spojeno nejen s pocitem ztráty energie tělesné, ale i psychické a vztahové. Zatímco v předešlé fázi se nám nechtělo energii investovat, zde máme pocit, že není co, ani kam investovat. Hlubokou vyprahlou mohou provázet psychické a tělesné potíže a nemoci. Dotyčný se často stahuje a vyhýbá nejen partnerovi, ale i širšímu sociálnímu okolí a někdy je patrná úplná izolace (jako by se úplně ztratil ze scény). Někteří lidé mohou ve vyhořelém vztahu nabýt dojmu, že kdekoli je to lepší než po boku partnera.

Chce to změnu

Délka jednotlivých fází, jejich intenzita a rychlost, s jakou se střídají, je velmi variabilní. Mohou trvat dny, týdny, ale také celé roky. Emoce kolísají od zcela mírných až po bouřlivě uvolňované. Při rychlém průběhu může daný vztah doslova proletět všemi fázemi během krátké doby a pak většinou končí rychlým rozchodem. Jiní partneři „uvíznou“ v některé fázi na delší čas. I když všechny vztahy jsou interakčním duetem, může se stát, že vztahovým vyhořením prochází jen jeden nebo že spolu nejsou sladění

(například ona je ve druhé fázi a pláče, on je ve třetí fázi a nadává).

Vztahové vyhoření vás může zcela minout, ale pokud máte pocit, že už jste na této cestě, můžete svou situaci řešit a z cesty vystoupit. Většinou nemáme potřebu řešit první fázi zamilovanosti. Ale pokud místo do hloubky vztah mívá do stojatých vod, zbystřete.

Chcete-li vztahové vyhoření zastavit, je třeba nejen vztah sytit, ale také mu dát pestrost, prostor a volnost a především je potřeba udělat změnu – něco začít dělat jinak. Jakou změnu? Na vztahy a jejich „lčení“ není možné napsat univerzální recept. A změna, která prospěje jednomu, může druhého doslova pohřbit. Jen pozor na rychlé a radikální změny typu „udělám tlustou čáru a začínám všechno znovu“. Jak to vyjádřila jedna klientka: „Teď mám čas sama pro sebe, ale najednou, jako bych přesně nevěděla, co s ním. Hádali jsme se často do noci. Teď jdu spát po zprávách. Rozčiloval mě, ale nemusela jsem myslet na to, jestli je posekaný trávnik nebo kde jsou pojistky. Včera jsem seděla celý večer potmě, protože jsem nevěděla, kde jsou. A vlastně ani nevím, jestli se mi vůbec ulevilo... Jsem asi divná – chtěla jsem klid a teď ho mám a vlastně už o to až tak nestojím...“

Pozor na společné prázdno

Vyhořením je ohrožena většina partnerských vztahů – lze ho však řešit. Nevíte-li jak, nepovažujte za slabost požádat o pomoc psychologa.

Psychologie dnes, únor/2010, Miroslav Orel, poradenský psycholog, Věra Facová, školní a poradenská psychologka

Foto: Pavel Bílek

Místo trní
vyroste cypřiš,
místo plevelu
vzejde myrta.
To bude k oslavě
Hospodinova jména
za trvalé znamení
které nebude vymýceno.

Isaijáš 55/13

RŮŽENA VACKOVÁ vězení jako osud

Kdyby u nás v roce 1945 bylo žilo méně bořitelů tradic, kdyby jich bylo třeba jen tak málo jako v sousedním Rakousku a kdyby se tím pádem podařilo v zemi udržet nesitelnou dějinnou kontinuitu, byla by Růžena Vacková slavnou ženou s mnoha následovnicemi ve vědě i v politice. Z jejich odborných i lidských kvalit by těžilo hned několik generací. Utrpení, korunované patnácti lety za mřížemi, které na ni místo toho čekalo, nejenže ji zbavilo možnosti veřejně působit, ale dodnes jaksi komplikuje také její přijetí v mravní rovině. Bývá-li řeč o protikomunistickém odboji, zdaleka se o ni nemluví tak často jako třeba o Miladě Horákové. Byla příliš složitá? Nebo ji postihlo prokletí starého českého předsudku, který praví, že osud věčícího se týká jen dalších věřících, katolíků žije jen pro katolíky atd.?

V Kolakovičově Rodině

Sama Vacková přitom konvertovala ke katolické církvi až poměrně pozdě, po čtyřicítce. Za první republiky si dlouho získávala proslulost něčím jiným, jako úspěšná představitelka hnutí za emancipaci českých žen. Už její matka spolupracovala s meziválečnou vůdkyní hnutí, senátorkou Františkou Plamínkovou. Dcera pak vystudovala na pražské filozofické fakultě klasickou filologii a dějiny výtvarného umění, v roce 1930 se stala docentkou a v roce 1947 profesorkou Univerzity Karlovy, v dějinách tohoto vysokého učení teprve druhou po historičce Miladě Paulové. Imponovala množstvím témat, jimiž se do hloubky a veřejně zabývala. Vedle svého hlavního, progresivního oboru sémiotiky dodávala novinám divadelní recenze. Napsala knihy o klasickém římském sochařství, o Sokratovi a o českém ženském herectví. Osobní rozběh zastavila válka: mladšího bratra a švagra, zapojené do odboje, nacisté dopadli a v roce 1944 popravili, což zabilo také matku. Vackovou, která se rozhodla nastoupit v odboji na jejich místo a která se v závěru války také dostala do cely smrti v pankrácké věznici, zachránilo květnové povstání.

Pak přišla asi nejdůležitější duchovní událost v jejím životě: stala se spolupracovnicí jezuitu Tomislava Kolakoviče, působícího tehdy v Čechách. Za to, že v rodném Chorvatsku za války zakládal podzemní kroužky křesťanské dělnické mládeže (tzv. jocistické), si vysloužil zájem ustašoviců i gestapa, takže přesídlil nejdřív na Slovensko a potom do Prahy. Všude si počínal stejně: podporoval takzvaný laický apoštolát, nezávislý na církevních strukturách, což se mělo ukázat důležité právě v době totality, kdy byly tyto struktury rozvráceny mezi prvními. Jeho hnutí tvořily skupinky věřících, přezdívané kroužky nebo buňky, z nichž té ústřední, zahrnující Kolakovičovy nejbližší přátele a spolupracovníky, se přezdívalo Rodina. Kromě dalších známých katolických aktivistů Alexandra Heidlera (pozdějšího „otce Kříšťana“ ze Svobodné Evropy), teologů Josefa Zvěřiny a Oty Mádra nebo budoucího biskupa Štěpána Trochty se členkou Rodiny stala i Růžena Vacková.

K přednostem Rodiny patřilo, že jejími členy byli kněží, řeholníci i laici. Platila také určitá konspirační pravidla, bohužel zdaleka ne tak přísná jako například v komunistických odbojových buňkách za války. Po roce 1948 nová státní moc zlikvidovala Rodinu stejně snadno jako oficiální církevní struktury. Od začátku monitorovala její činnost, zachytila mj. slavný Mádrův samizdat z roku 1950 Slovo o této době (návod katolíkům, jak si po únoru počínat) a v letech 1951–1952 její členy pozatýkala.

Politicky se do té doby většinou projevovali jen zřídka, Vacková v tom byla spíše výjimkou: v únoru 1948 se jako jediná členka profesorského sboru na univerzitě zúčastnila pochodu studentů na Hrad, na podporu prezidenta Beneše. A v pouňorových čistkách se opět jako jediná dosud nevyhozená profesorka vyslovila proti nim. Vyhazov následoval.

Svoboda objevená v rakvi

Lidé jako Vacková se navenek režimu nejevili tolik nebezpeční, nejdůležitější se zdála pacifikace církevních struktur. Až postupně se ukazovalo, jaký vliv hlavně mezi mládeží měla žena, která byla formálně členkou církve jen pár let, zároveň však ze svého pražského bytu učinila jedno z hlavních „center“ setkávání nonkonformních (a režimu právě tímto stále více nebezpečných) katolíků. Při přípravě procesu se ukázalo, že Vacková je jednou z těch „nejzatvrzelejších“. Kněží a katolíci spisovatelé během výslechů často rychle poznali, že se neúčastní žádného „nalézání práva“, a zpravidla pak začali podepisovat předkládané protokoly, aby se

tím vyhnuli dalšímu mučení nebo třeba jen rozhovorům, které nedávaly smysl. Vacková se však nepodrobila a vysloužila si za to výjimečný trest: dvaadvacet let bylo víc, než dostala většina hodnostářů.

K jejímu stylu patřilo, že motivy vlastního jednání objasňovala neokázale na činech druhých. V dopisech psaných svým synovcům, potomkům popravených příbuzných, vysvětlovala, jak mají těmto rodičovským obětem rozumět. Oběť národu, zemi a duchovním principům neznamená, že by ti mrtví málo mysleli na ně, na vlastní děti. Obecně má však podle Vackové mít přednost před osobním a zvláštním. „Muži i ženy musí vždycky nejprve uhájit možnost plného a spravedlivého života ve společenství. Ve středověku bylo takové rytířské hájení životní základny zjevné, nyní je skrytější. Podstata je táž.“ Pro stromy (soukromé vazby) člověk podle Vackové nevidí les (důstojný a smysluplný život komunity). Zrada pro ni zůstávala zradou, i pokud ji člověk spáchal kvůli nezletilým dětem.

Za jediný opravdový úspěch, jakého může člověk v životě dosáhnout, Vacková považovala zachovat se až do konce „neporušeným do tohoto světa“, stejně čistým jako v okamžiku narození. Neslevit nic pod tlakem životní nutnosti, kterou pokládala víceméně za fikci. Z tohoto hlediska byla pro ni právě životní tragédie jejího bratra a švagra největším možným životním úspěchem. Smrt na popravišti triumfem mužné důslednosti.

Zde se snad sluší pro úplnost podotknout, že Vacková sama rodinu neměla, neuzavřela ani manželství. Studijně a vědecky rostla v době, když už celibát u vzdělané a zaměstnané ženy nebyl povinností, ale „jen“ doporučením, společností však stále vymáhaným. „Kdysi jsem slíbila,“ psala z vězení na konci padesátých let, „že se ‚dám lidem‘, bez osobního života – a třebaže jsem to velice často porušila ke svému zlému a ke zkřivení svého života, vidím, že mne Bůh vzal za slovo. A jsem Mu vděčna.“

V pár dopisech se také zmínila, že vysokým nárokům, jaké měla na případného partnera, v podstatě žádný z mužů, které kdy potkala, nedostál. Snad s jedinou výjimkou jejího univerzitního učitele, historika umění Vojtěcha Birnbauma. O něm kdysi uvažovala. Ale: „Byl už příliš vysoko a příliš zralý, než abych mu byla i ve své vědě nepodlehla – a já jsem potřebovala svobodný vývoj i ve vědě.“

Tím však nemá být ani mezi řádky naznačeno, že Vacková snad ve svých přísných nárocích na ostatní lidi nevěděla, o čem mluví. Sama sobě za mřížemi naložila mnohem víc než ostatním a vydržela to. Život za mřížemi byl pro ni snad v jediné věci snesitelný: navenek se všemi rituály a omezeními připomínal život v klášteře. Bylo to jako v rakvi, daleko

Foto: Jan Saudek

od normálního světa, ale zároveň také daleko od jeho rozptylujících lákadel, která v každodennosti člověku často brání soustředit se na důležité věci. Všechny naděje zůstaly venku, ale když si člověk řekl, že se takto vlastně zbavil marnosti, výsledkem nakonec nebyla nsvoboda.

Vězeňská univerzita

Zjistila, že při svém věznění je schopna zažít do hloubky stavy, jaké předtím na svobodě neprožila. Prožít podstatu základních pojmů, jako je víra, láska a svoboda. Bráno měřítky materiálního světa se to nechápe snadno, ale Vacková prostě začala žít své věznění nikoli jako nejtragičtější dobu svého života, ale naopak: jako nejdůležitější období, ve kterém má šanci poznat všechno, co život může člověku nabídnout, od nejstrmějších vrcholů po ty nejhlubší propasti. Na pohled „paradoxně“ jí její víra umožnila to nejdychtivější rozumové poznávání, jaké si uměla představit.

Z předchozí zkušenosti v pankrácké cele smrti věděla, že si dokáže „zvyknout“ na leccos, i na myšlenku fyzického konce. To jí však samozřejmě neučinilo imunní vůči dalším podobám utrpení. V jeho smysl mohla věřit, ale jistota v tom nebyla. Pochopila však, že má-li mít její život za mřížemi mravní hodnotu, musí ho prožít pozitivně. Nesmí se stát „snobem bolesti“, ale musí svou bolest přemoci. I proto se v pardubické ženské věznici stala neformální vůdkyní „nepřevychovaných“ politických vězeňkyň. Na chodbách a v předštině umývárny jim organizovala přednášky z dějin umění, pro které se začalo mluvit o její „vězeňské univerzitě“. A strhla svým příkladem i ostatní ženy, takže časem spolu s ní „přednášely“ i političky Fráňa Zemínová a Jiřina Zábranová, spisovatelka

Nina Svobodová, herečka Jiřina Štěpničková a další.

Většinu doby za mřížemi strávila v Pardubicích, zažila však také roky, kdy ji stěhovali z místa na místo. Přitom, zvláště v šedesátých letech, ji nechávali na cele nikoli už s politickými vězeňkyněmi (ty v té době už byly často na svobodě), ale s kriminálnicemi. Odhalili tím její možná jediné slabé místo: osobně byla schopna snést vlastně jakékoli trápení, ale vysiloval ji pohled na ženy, které vzdaly svůj život a rezignovaly na veškeré hodnoty. „S lítostí pozoruji, že mezi nimi blbnu,“ psala v roce 1964.

Do vězení sice přišla na základě rozsudku, dobrovolně tam však nakonec zůstala o celých sedm let déle, než bylo možné odejít na první velkou amnestii. Právě tím se patrně nejvíc projevilo, že ji nedostali. Drželi ji sice na cele, vnutili nesmyslný rozvrh, nedovolili číst ani pracovat a obklopili ji vražedkyněmi a prostitutkami. Ale nedokázali zabránit tomu, že nakonec na cele zůstávala jen ze svého vlastního rozhodnutí. Na svobodu se za celých těch patnáct let dostala jen jedenkrát: v roce 1965, když jí zemřel otec. Když jí tehdy pustili na pohřeb, dali jí na to čtyřadvacet hodin. Vrátila se. Odejít, až bude propuštěn poslední katolický kněz, se pro ni stalo posledním projevem svobody, který jí zbyl.

RŮŽENA VACKOVÁ (1901–1982)

Teoretička a historička umění, druhá Češka jmenovaná (1947) univerzitní profesorkou. Pronásledovaná nacisty i komunisty, v souvislosti s členstvím v podzemní katolické organizaci Rodina odsouzena v roce 1952 na 22 let do vězení. 1967 propuštěna, 1969

To všechno na tebe čeká tesaři z Nazareta

Rozřezat ledy
a teplým větrům
uzdy povolit

Na modrou pláň nebe
s láskou vyhánět
stáda beránků

Rozesmát slunce
pro jarní radost
dospělým i dětem

Probudit všechno ze spánku
Z promrzlé země
povyžmáhnout trávu

a petrklíčem
ústa otevřít
všem ptákům ke zpěvu

Připravit proutky
na pomlázku
a klukům na píšťalky

To všechno na tebe čeká
Pospěš si
tesaři z Nazareta

Se zimou pohřbíť
co v duši naší
ponenáhlu zmrtvělo

Nemilosrdně srdce naše
hoblíkem pokání
zbavit všech pokřivenin

a naladit je pro jásavou ozvěnu
velikonočního
ALELUJA

Josef Veselý

... Protože my vlastně nevíme (kdy umřeme), a tak se na život díváme jako na bezednou nevyčerpatelnou studnu. Všechno se ale během života může stát jenom několikrát, všeho může být jenom určitý malý počet. Kolikrát si ještě vzpomenete na nějaké konkrétní odpoledne v dětství, odpoledne, které je ve vás tak důkladně zasunuté, že si bez něj vlastní život ani nedokážete představit? Možná celkem ještě čtyřikrát nebo pětikrát, anebo ani to ne. Kolikrát ještě v životě uvidíte vycházet měsíc v úplňku? Možná tak dvacetkrát. A přece se nám život jeví jako něco neomezeného.

Paul Bovle

rehabilitována, 1971 rehabilitace zrušena. Signatárka Charty 77, organizátorka bytových seminářů.

Pavel Klusák, Respekt 17.1. 2010

„Tehle svět je naší věcí,
dokud na něm žijeme“

Milí přátelé,

tento výrok jsem si vypůjčila z jediné knížčky, kterou můj manžel Josef Lux napsal. V loňském roce uplynulo neuvěřitelných deset let od jeho odchodu a já se často k jeho myšlenkám vracím. Cítím, že je velmi důležité uvědomit si, že jako křesťané máme odpovědnost za utváření prostředí, ve kterém žijeme, ale dokonce se od nás žádá „být soli země“. Už jen svým životem, prací, jednáním v místě, kde žijeme, se projevuje naše občanská angažovanost, o které hovoří encyklika *Christifideles laici*: „Laikové jsou „povolání“ od Boha, aby vykonávali své povinnosti v duchu evangelia a tímto způsobem se podíleli - jako kvas, který pracuje uvnitř - na posvěcení světa tím, že druhým lidem hlásají Krista především svědectvím svého života a žářem své víry, naděje a lásky.“

Jestliže máme být jako kvas, je naší povinností podílet se na všech oblastech života. V tom spočívá právo i povinnost účasti na věcech veřejných a k tomu patří i účast ve volbách, k níž nás pravidelně vyzývají naši biskupové: „Jak bude vypadat naše vlast v příštích letech....? Neříkejme, že to nezávisí na nás, že jsme příliš bezvýznamní, abychom to mohli ovlivnit. I ten, kdo nepůjde volit, ovlivní konečný výsledek, vždyť tím vlastně předá svůj volební lístek někomu, kdo bude rozhodovat za něho a snad i proti němu. A my ostatní, kteří uplatnění volebního práva považujeme za svou povinnost? Zvažme ve svědomí, zda strana, které hodláme projevit svou důvěru, si ji opravdu zaslouhuje. Nepřijíme bezmyšlenkovitě ani seznam kandidátů připravený stranickým sekretariátem,

využijme svého práva zakroužkovat jména těch, kteří nejdou jen za osobní mocí, o nichž víme, že si naši důvěru opravdu zaslouží. Je jistě snadné kritizovat vládu a politickou situaci. Ale na tuto kritiku nemá právo ten, kdo se zříká své odpovědnosti před Bohem, kdo účast na volbách nepovažuje za věc svého svědomí.“ (ze Slova českých a moravských biskupů k volbám 2002).

Moje rozhodnutí vstoupit do veřejného života souvisí s mým pohledem na život, ten je ovlivněn vírou a vlastní zkušeností. Není mi lhostejný stav naší demokracie, která je stále méně důvěryhodná, a proto i málo přitažlivá. Jako svůj osobní program jsem si zvolila podporu rodiny, aby opět získala své významné a jedinečné postavení v naší společnosti, jaké jí náleží. Jako matka a babička považují rodinu za nejdůležitější místo, kde člověk získává své základní dovednosti, jako je pravdivost a poctivost, schopnost vytvářet dobré vztahy s druhými, udělat něco dobrého pro druhé, nemyslet jen na sebe. Aby taková rodina dobře fungovala, musí být založena na pevném a láskyplném vztahu mezi mužem a ženou v manželství.

Z vlastní zkušenosti vím, že rodina je jedna z nejkrásnějších, ale zároveň nejnáročnějších věcí v životě. V dnešním světě, který je založen na individualismu a uznává pouze hodnoty jako je kariéra, zábava a vlastní užitek, se rodina zdá nemoderní. Aby člověk dokázal rozpoznat, co je důležité, potřebuje pevné zakotvení. Zakotvení v rodině a především ve víře. Jako křesťanka vidím, že člověk ke svému celkovému rozvoji se neobejde bez znalosti smyslu své existence, která ho přesahuje. Člověk se prostě neobejde bez duchovních hodnot, bez Boha.

Věra Luxová

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 14.3.	4. postní
7.15 h. Letohrad	Joz 5,9a-12
8.45 h. Lukavice	Ž 34
10.15 h. Orlice	2 Kor 5,17-21 Lk 15,1-3.11-32
pátek 19.3.	Slavnost sv. Josefa 18 h. Letohrad
sobota 20.3.	18 h. Lukavice
neděle 21.3.	5. postní
7.15 h. Letohrad	Iz 43,16-21
8.45 h. Mistrovice	Ž 126
10.15 h. Orlice	Flp 3,8-14 J 8,1-11
čtvrtek 25.3.	Slavnost Zvěstování Páně 18 h. Letohrad
sobota 27.3.	9.30-12 duchovní obnova 18 h. Mistrovice
neděle 28.3.	Květná neděle <i>diecézní sbírka na Plošné pojištění</i>
7.15 h. Letohrad	Iz 50-4-7
8.45 h. Lukavice	Ž 22
10.15 h. Orlice	Flp 2,6-11 Lk 22,14- 23,56
15.00 h. Letohrad	– bohoslužba smíření
Zelený čtvrtek	18 h. Letohrad
Velký pátek	setkání s dětmi 14 h. Letohrad 18 h. Letohrad
neděle 4.4.	Slavnost ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ
5.00 h. Orlice	1. Gn 1,1-2,2 Ž 104
6.30 h. mše	2. Gn 22,1-18 Ž 16
	3. Ex 14,15-15,1 Ex 15,1-6.17-18
	4. Iz 54,5-14 Žl 30
	5. Iz 55,1-11 Iz 12,2-6
	6. Bar 3,9-15.32-4,4 Ž 19
po bohoslužbě	7. Ez 36,16-17a 18-28 Ž 42
společná snídane	8. Řím 6,3-11 Ž 118
v Orlovně	9. Lk 24,1-12
10.15 h. Letohrad	
Pondělí velikonoční	Sk 2,14.22-33
7.15 h. Letohrad	Ž 16
8.45 h. Mistrovice	Mt 28,8-15
10.15 h. Lukavice	
sobota 10.4.	19 h. Mistrovice
neděle 11.4.	2. velikonoční
7.15 h. Letohrad	Sk 5,12-16
8.45 h. Lukavice	Ž 118
10.15 h. Orlice	Zj 1,9-19 Jan 20,19-31

Foto: Jindřich Štreit

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřikové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741

